

Doğru Sorunu Mu Çözüyorsunuz?

-Orijinal Yazı-

Şirketler; yeni ürünler, süreçler ve hatta iş modelleri geliştirirken, çözmeyi amaçladıkları problemleri ve neden önemli olduklarını tanımlamak için yeterince zaman harcamazlar. Bu yüzden de birçok fırsatı kaçıır, kaynaklarını boşa harcar ve amaçlarından saparlar.

Problem Tanımlama Süreci:

Problemi tanımlamaya yeterince zaman ayrılmayan durumlarda boşa para ve zaman harcamak ve başarı oranını düşürmek kaçınılmazdır. Bundan kaçınmak için sorunu derinlemesine incelemek ve sorunun hedef kitleye olan önemini anlamak gerekir. Bunun için dört başlığa ve bu başlıklar altında birçok farklı soruya ayrılmış problem tanımlama süreci şu şekilde özetlenebilir:

Adım 1: Sorunu Basit Olarak Tanımlamak ve Bunun İçin Gerekli Olan Değişkenleri Saptamak

Bu adımın amacı problemi olabilecek en basit şekilde ifade etmektir : “**Y ile ölçülen Z’ye ulaşmak için X yolunu takip ediyoruz.**” Bu tür bir tanımlama, bir asansör konuşmasına benzer ölçüde, bir sorunun önemini ifade ederken bu sorunu çözmek için gereken kaynakları da belirtir. XYZ tanımı şu üç soruya yanıt verir:

- **Temel ihtiyaç nedir?**
 - Bu sorunun cevabı açık ve kısa bir şekilde belirtilmiş başlıca problemdir. Problemin kapsamını bu aşamada belirtmek ileriki aşamalarda fayda sağlar.
- **Ulaşılmak istenen hedef nedir?**
 - Bu soruyu cevaplamak için hedef kitleyi anlamak (empati aşamasını başarıyla tamamlamış olmak) gerekir. Hem nicelik hem de nitelik açısından değerlendirme yapılmalıdır. Gerçekçi, kesin ve ileri düzey bir hedef belirlemek önemlidir.
- **Kimler, neden faydalanacak?**
 - Bu soruyu cevaplarken, soruna bulunan çözümden faydalanacak bütün şahısların belirlenmesi gerekir.

Adım 2: Bu Problemin Çözümüne Olan İhtiyacı Doğrulayın

2.adımdaki soruları cevaplamaktaki amaç sizin bu problemi neden çözmeniz gerektiğini belirlemektir. Bunun için aşağıdaki üç soruyu takip edebilirsiniz:

- **Problemi çözmekte sarf edeceğimiz çaba bizim amaçlarımıza uygun mu?**
 - Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, bu sorunu çözmek bizim kendimize koyduğumuz hedefleri tatmin edecek mi? Bu sorunu çözmeye öncelik vermeli miyiz?
- **Problemi çözmenin bize nasıl bir faydası olacak, bu faydayı nasıl ölçeceğiz?**
 - Kâr amacı güden girişimlerde hedeflenen katkı maddî gelir olabilir. Kâr amacı gütmeyen girişimlerde ise bu döngünün devamı, ham maddenin karşılanması ya da bir yardım fonu oluşturulması gibi birçok farklı hedef belirlenebilir.
- **Problemin çözüldüğünden nasıl emin olacağız?**
 - Bir sorun bulunduğunu farz edin. Birileri bu çözümün uygulandığından ve sürdürüldüğünden emin olmak zorunda. Bunun sadece tek bir seferlik geçici bir çözüm olmadığından emin olun. Bir zamandan sonra artık bu çözümün sürdürülebilir hâle gelmesi ve siz olmadan da ayakta durabilmesi gerekmektedir.

Adım 3: Problem Tanımınızı Detaylandırın

Bir çözüme olan gerekliliği ve problemin size olan önemini belirlediğinize göre şimdi sıra problemi derinlemesine incelemekte. Bu aşamada konu hakkında en ufak bir fikri dahi olmayan birinin bile çözmek istediğiniz problemi tam anlamıyla kavraması için gerekli olan bütün detayları belirlemeniz gerekiyor.

Daha önce bu konu hakkında yapılmış olan çalışmalara bakmak kaynak ve zamandan tasarruf etmenizi ve yenilikçi düşünmenizi sağlayabilir. **Unutmayın, eğer ele aldığınız problem büyük ölçekliyse daha önce neden kalıcı bir çözüm bulunamadığını belirlemek size fayda sağlar.**

Bu süreçte aşağıdaki sorulardan faydalanabilirsiniz:

- **Daha önce bu problem hakkında neler denendi?**
 - Dikkate almamız gereken ve önceden uygulanmış ne gibi çözümler var? Geçmişte neler işe yaramış, neler başarısız olmuş?
- **Bir çözüme ulaşmak için zorluk teşkil edebilecek iç ve dış engeller neler olabilir?**

- Şimdi sorun hakkında daha kapsamlı bir fikriniz olduğuna göre, kaynaklar ve organizasyon konusunda geri dönebilirsiniz:
 - **Olası çözümleri uygulamak ve devam ettirmek için gerekli desteğiniz var mı?**
 - **Gerekli çözümü sürdürülebilir kılmak için gerekli para, insan gücü ya da donanıma sahip misiniz?**
 - **Dikkate almanız gereken yasalar ya da yasaklar var mı?**

Adım 4: Sorunu Somutça İfade Edin

Şimdi problemi bütün açılardan incelediğimize göre sıra kapsayıcı bir tanım yazmakta. Yukarıdaki sorulardan da faydalanarak yapacağınız problem tanımı çözmeyi hedeflediğiniz problemi ve bu çözümü uygulamak için gerekli olan koşulları belirtmekte büyük önem taşıyor.

Açıklayıcı ve kafa karışıklığına yer bırakmayan bir problem tanımı bu konuyla alakası olmayan herhangi bir kişinin bile ele aldığınız problemi ve uygulayacağınız çözümü tam anlamıyla kavramasına yardım eder. En sonunda ulaştığınız bu problem tanımını değerlendirirken aşağıdaki sorulardan da faydalanıp eksik kalan detayları tamamlayabilirsiniz:

- **Belirlediğiniz sorun aslında tek bir sorun mu?**
 - Burada amaç temel problemi saptamak. Ulaşılması zor görünen sorunları daha küçük sorunlara ayırmak bu noktada iyi bir strateji olabilir.
- **Bulduğunuz çözümün hangi kriterleri karşılaması gerekiyor?**
 - Örneğin; ücretsiz olması gerekiyor, erişilebilir olması gerekiyor.
- **Bu konuda kimlerden destek alabilirsiniz?**
- **Çözümün başarıya ulaştığını nasıl anlayacağız?**
 - Problemin çözümüne ulaştığınızı anlamak için kriterleriniz nedir?
Örn: işsizlik seviyesi yüzde onun altında düştüğünde problemi çözdüğümüzü anlayacağız

Yukarıdaki soruları açık ve öz bir şekilde cevapladıysanız, şimdi elinizde kapsayıcı, açıklayıcı, kafa karışıklığına yer bırakmayacak ve nitelikli bir problem tanımı var. Şimdi sıra bu problem tanımını çözümlerle buluşturup sadece kağıtta kalmadığından emin olmak!

